

Hejderidarens gravsten

Fornlämning nummer 53, Mölndals stad

Hejderidaren Lars Svensson är en av Mölndals mest mytomspunna män. Här står hans gravsten, som han själv beställde och lät resa under sin livstid.

Under årtiondena kring 1800 var Lars Svensson (1756-1838) vice hejderidare över kronoparken Slottsskogen och skogvaktare i Askims härad. Ordet hejderidare betyder ”ryttare som rider i skogen”, ”skogvaktare”, och kommer av tyskans Heidereiter. Som sådan skulle han övervaka kronans skogar och hålla efter smugglare.

Lars Svensson ägde gården Presenten i närheten av stenens nuvarande plats. Dessutom arrenderade han från 1793 och framåt ålfisket i Mölndals ström (strax nedanför Stensjön) och uppförde där ett vattendrivet sågverk. Han ägde vidare under någon tid kvarnfallet 21 vid Mölndals ström och ett hus i Krokslätt Hökegården. Lars Svensson lånade ut stora penningssummor mot ränta.

Hejderidaren förekommer i nyckelromanen ”Smuglarens dotter” (1877), skriven av dottersonen Johannes Sundblad, som gör gällande att morfadern – trots sina ämbetsplikter – själv var både smugglare och vrakplundrare. Han förekommer som smugglare i många sägner.

År 1819 invigde biskopen en gravplats åt honom i hans egen trädgård. När Boråsbanan anlades, flyttades stenen upp i bergets sluttning. För att folk utan livsfara skulle kunna besöka gravstenen, flyttades den år 2001 till detta ställe, alldeles i närheten av den ursprungliga platsen.

HÄR UNDER HW(ILAR)
HEDERIDAREN
LA(RS) SWENSSON
FÖDD 1756 DÖD

GUD MISKUNDA DIG ÖFWER
MIG SYNDARE

Eftersom gravvården tillkom under hans levnad, blev dödsåret 1838 aldrig inhugget.

Skröner och sägner om Hejderidaren

Hejderidaren har ofta omnämnts som en stor-skojare och smugglare. En skröna berättar hur han lurade misstänksamma tulltjänstemän, genom att låta hustrun låtsas ligga i födsloplågor ovanpå ett parti insmugglade sidentyger. Mot familjen var han annars benhård, berättas det. Dottern Anna skall till exempel ha hållits inspärrad på ett vindsrum, tills en präst rövade bort henne en mörk natt. Dottern och prästen gifte sig sedan och fick fyra barn.

Sägner berättar att Hejderidaren varje dag sov middag i sin egen likkista, och en likkista finns faktiskt upptagen i hans bouppteckning, men en garanterat osann skröna är den om Hejderidarens fruktansvärda död. Hans fiender skall ha bundit för ögonen på både honom och hans häst och tvingat Hejderidaren att rida utför Rallareberget, så att han och hästen slog ihjäl sig. (Enligt kyrkoböckerna dog han av ”ålderdom” vid 82 års ålder.)

Du kan läsa mer om Hejderidaren i Thomas Ericssons bok Krokslättbilder

Skylt 120 - Mölndals museum